

MOT EN HÅLLBAR FRAMTID

STUDIEPLAN

GLOBAL
UTMANING

Studie
främjandet

Innehåll

Inledning	sid 3
Den här studiecirkeln	sid 4
Inför er studiecirkel	sid 5
Träff 1: Ekonomi	sid 10
Träff 2: Klimat	sid 12
Träff 3: Hälsa	sid 13
Träff 4: Stadsutveckling	sid 14
Träff 5: Digitalisering	sid 15
Träff 6: Vetenskap	sid 16
Träff 7: Välfärd	sid 18
Träff 8: Aktivism	sid 20
Träff 9: Folkbildning	sid 21

Inledning

Jordens klimat förändras snabbt och närmar sig oroväckande fort brytpunkten då den negativa utvecklingen inte längre kan hejdas. Förutsättningarna för liv på vår planet står på spel. Såväl lokalt som globalt ser vi sociala orättvisor. En omoralisk snedfördelning av resurser, utrymme och möjligheter existerar både inom och mellan länder. Samhället och det politiska samtalet blir allt mer polariserat. Det riskerar att allvarligt skada det som gjort vårt samhälle framgångsrikt.

Agenda 2030 är en överenskommelse mellan FN:s medlemsländer som innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. De mål och delmål som finns i Agenda 2030 berör hållbar utveckling ur både ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Med hjälp av Agenda 2030 kommer vi kunna lösa den kris jorden står inför.

Sveriges regerings ambition är att Sverige ska vara ledande i arbetet med Agenda 2030 både på hemmaplan och globalt. Det är ingen enkel uppgift med en given lösning utan en omställning krävs för att vi och de andra länderna ska kunna nå målen. Hur kan en individ eller grupp bidra till att nå målen? Vad krävs egentligen av oss?

Studieplanen *Mot en hållbar framtid* representerar ett sätt att arbeta konkret med de globala målen. I studieplanen lyfter vi viktiga hållbarhetsfrågor och tar fram metoder som ger oss hopp inför framtiden, i enlighet med folkbildningstraditionen.

Gustav Öhrn
Förbundschef, Studieförbundet

GLOBAL
UTMANING

Studie
främjandet

November 2018

Projektledare: Jonas Kofod

Text: Elina Gustavsson

Grafisk form: Anna Lillkung

studieforamjandet.se
globalutmaning.se

Den här studiecirkeln

Denna studieplan är kopplad till antologin *Mot en hållbar framtid – Så genomför vi FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*. Antologin lanserades den 7 november 2018 och är ett samarbete mellan Studieförbundet och tanke- smedjan Global Utmaning. Syftet med studiepla- nen är att på ett pedagogiskt sätt fördjupa sig i de globala målen som antologin handlar om.

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en unik lärandeform med lång historia i Sverige. Idén bakom studiecirkeln är lika enkel som genial: en studiecirkel är en liten grupp människor som av eget intresse samlas för att lära sig tillsammans.

Att starta en studiecirkel kostar ingenting och det är deltagarna själva som tillsammans planerar stu- diecirkelns upplägg. En studiecirkel präglas av ett demokratiskt synsätt. Det betyder att alla som del- tar bidrar med sina synpunkter, analyser och idéer.

Studieförbundet kan hjälpa er med planering, ma- terial, lokal eller nätbaserade lösningar. Dessutom har vi ett brett nätverk med kunskap och erfarenhet från många områden. Studieförbundet är ett av tio studieförbund som får ekonomiskt stöd av stat, landsting och kommun, för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet. Det kallas för folkbildning.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirkel som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är vik- tigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara vid någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

I varje studiecirkel utses någon av deltagarna till cirkelledare. Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studieförbundet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studieförbundet kan hjälpa till med. Du blir också inbjuden till att gratis delta i Studieförbundets ledarutvecklingsprogram.

Inför er studiecirkel

Den här studieplanen är baserad på de kapitel som ingår i antologin *Mot en hållbar framtid – Så genomför vi FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*. Varje kapitel i studieplanen innehåller en sammanfattning av kapitlet i boken och diskussionsfrågor på både samhälls- och grupp-/individnivå. Vissa av kapitlen har praktiska uppgifter som kan göras i helgrupp eller i par/min-dre grupper.

För att kunna fördjupa er i hela antologins innehåll bör studiecirkeln innefatta 4-8 kurstillfällen. Ni väljer själva hur lång tid varje kurstillfälle är. Tänk på att ta er tid till såväl diskussionsfrågorna som de praktiska uppgifterna. Lämna också utrymme för fikapaus – det är ofta under pauserna som ytterligare reflektion och diskussion uppstår.

Studieplanen är uppbyggd enligt ett upplägg som omfattar nio cirkelträffar – en träff för varje kapitel i antologin. Men ni kan också träffas färre eller fler än nio gånger.

Cirkelträffarna kan antingen behandla ett eller flera kapitel per kurstillfälle. Om ni väljer ett kapitel per cirkelträff kan ni gå igenom samtliga kapitel i antologin och låta dessa utgöra er studiecirkel.

Ni kan också välja ut ett antal kapitel som motsvarar ert antal cirkelträffar. Kapitel 1 i antologin är ett övergripande kapitel som spänner över samtliga globala mål och detta kapitel kan med fördel användas som en introduktion eller sammanfattning av antologin. Kapitel 10 är ett metodkapitel. I studieplanen saknas därför kapitel 10, men läs gärna det om ni vill.

Förslag på upplägg av studiecirkel

Om ni vill diskutera flera kapitel per cirkelträff kan ni välja att låta er cirkel vara tematiskt lagd. Flera av de kapitel som ingår i antologin har liknande inriktning och tar upp samma globala mål.

Nedan ges förslag på fyra teman och de kapitel som är kopplade till dessa fyra. Om ni har tre cirkelträffar kan ni välja bort ett valfritt tema. Det går också att bryta loss kapitel ur de teman som finns nedan och skapa ytterligare teman efter önskemål.

- Klimat & hälsa: kapitel 2, 3 och 7
- Engagemang & Agenda 2030: kapitel 8 och 9
- Teknik & vetenskap: kapitel 5 och 6
- Samhälle: kapitel 1 och 4

Material

Utöver denna studieplan behöver ni enbart ha tillgång till antologin *Mot en hållbar framtid – så genomför vi FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*.

Innan ni börjar

I samband med eller innan första träffen är det bra att prata om vad ni vill få ut av träffarna. Ni kan exempelvis diskutera vilka syften ni som deltagare har med att delta i studiecirkeln och sätta upp vissa mål.

Finns det ett behov av att generellt diskutera antologin innan ni sätter igång? Vissa kapitel tar itu med komplicerade teman och det kan därför vara bra att diskutera innehållet så att alla har samma förståelse.

Det är också bra om ni tillsammans bestämmer ett upplägg för studiecirkeln innan den startar. Hur många gånger ska ni träffas, vilken tid och var? Ni behöver också välja någon som kan vara cirkelledare och rapportera närvaro till Studieförbundet.

Delaktighet

Det är viktigt att alla i studiecirkeln är delaktiga i de samtal ni har. Tänk därför på hur ni skapar förutsättningar för allas delaktighet. Om ni är en stor grupp, över fem personer, kan ni tänka på att dela upp gruppen i mindre grupper för att alla ska komma till tals.

Vi uppmuntrar er också att tänka på att olika människor fungerar olika i grupp. Vissa behöver mer tid att tänka innan de pratar medan andra gärna pratar först och tänker sen. Ha beredskap för att inkludera alla och var observanta på hur mycket olika individer pratar.

Var också uppmärksamma på olika typer av behov i gruppen. Kanske är det svårt för vissa att läsa frågor eller förstå innehållet. Hjälp då varandra så att alla förstår och kan vara delaktiga.

Efter sista träffen

Oavsett om ni träffas tre gånger eller en hel termin är ett bra avslut viktigt. Ni bestämmer själva hur ni gör, men vi föreslår att ni pratar om och utvärderar er upplevelse av studiecirkeln. En bra idé är att summera det ni har pratat om under samtliga träffar. Därefter kan ni låta alla dela med sig av sina generella upplevelser av studiecirkeln och hur era samtal har påverkat i vardagen. Ni kan också sammanställa en lista med era viktigaste medskick till varandra och till andra.

Vill ni dela med er av feedback kring studieplanen så skriv ner denna och skicka till er lokala kontakt på Studieförbundet.

ORDLISTA

AGENDA 2030 En överenskommelse mellan FN:s medlemsländer som innehåller de 17 globala målen för hållbar utveckling samt 169 delmål och 230 indikatorer. Arbetet med Agenda 2030 pågår mellan 2016-2030.

CIVILSAMHÄLLET Den del av samhället där människor hjälper varandra utan inblandning av det offentliga, staten eller kommuner. Exempel på aktörer är ideella föreningar, välgörenhetsorganisationer och koloniträdgårdar.

DEMATERIALISERING Avmaterialisering t.ex. ersätta en fysisk bok med en digital.

DEMOBILISERING Borttagande av resurser t.ex. ersätta en persons arbete med en digital lösning.

EKOLOGISKT FOTAVTRYCK/

KLIMATAVTRYCK Mått på den mängd resurser som en individ förbrukar.

FAKTARESISTENS Attityd som innebär att en inte låter sig påverkas av fakta som talar emot den egna åsikten eller uppfattningen.

FILTERBUBBLOR Filtrerad information från sökmotorer anpassad efter våra intressen och värderingar som vi får till oss på internet och sociala medier. Avgränsningen innebär

att endast en viss typ av information når oss och att informationen inte utmanar oss.

HÅLLBARHETSKOMPASS Ett av många verktyg för nulägesanalys för företag och organisationer. Hållbarhetskompassen visar på om företaget/organisationen går i en hållbar riktning.

KAPITALSLAG Olika typer av kapital, dvs olika produktionsmedel och tillgångar som ger avkastning.

LIVSSTILSSJUKDOMAR Icke-smittsamma sjukdomar som kommer som följd av livsstil. Exempel: diabetes typ 2, benskörhet, vissa hjärt-och kärlsjukdomar och stroke.

SAMHÄLLSNYTTA Olika typer av agerande som har en positiv påverkan för en stor mängd människor.

SERVICEEKONOMI Ekonomiskt system som bygger på utbyte av tjänster istället för på konsumtion. Exempel: bilpool, låna skidutrustning i fritidsbank, låna mobiltelefon, klädesbytardagar etc.

URBANISERING Folkförflyttning från landsbygd till stad.

VÄLFÄRD Ett begrepp som avser medborgarnas välmående.

De globala målen

Mål 1: Avskaffa all form av fattigdom överallt.

Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Mål 3: Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

Mål 4: Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Mål 5: Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Mål 6: Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Mål 7: Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

Mål 8: Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Mål 9: Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

Mål 10: Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Mål 11: Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Mål 12: Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Mål 13: Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Mål 14: Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Mål 15: Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landsbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Mål 16: Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

Mål 17: Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Träff 1: Ekonomi

Ekonomin är ett viktigt ben i samhället. För att kunna bidra till en hållbar utveckling måste även det ekonomiska systemet vara hållbart. Hur skapas och upprätthålls en hållbar ekonomi? Vilka förändringar behöver vi göra för att med hjälp av en hållbar ekonomi kunna uppfylla de globala målen?

Bakgrund

Ekonomi- och ekologiforskaren Kristian Skånberg närmar sig Agenda 2030 genom att använda sig av ett ekonomiskt perspektiv. Hans text spänner över alla de globala målen. Detta kapitel kan därför användas som en introduktion till de globala målen eller som en sammanfattning vid studiecirkelns slut.

Skånberg skriver att den ekonomiska tillväxten sker på bekostnad av en hållbar utveckling och att det måste gå att lösa så att den ekonomiska tillväxten och den hållbara utvecklingen kan förenas.

I kapitlet diskuteras användandet av olika kapitalslag och hur kapitalslagen påverkar en hållbar utveckling. Skånberg konstaterar att en ny utvecklingsstrategi behövs och att befintliga ekonomiska system behöver justeras för att bli hållbara. Likaså behöver företag och organisationer se över sina val och investeringar så att de pekar mot både en ekonomisk tillväxt och en hållbar utveckling. Kapitel författaren presenterar hållbarhetskompassen som är ett av många verktyg som företag och organisationer kan använda för att följa en hållbarhetsriktning när nya idéer presenteras och beslut fattas.

Det ekonomiska perspektivet är brett och kan kännas abstrakt. I antologikapitlet skriver författaren att ekonomin spänner över samtliga globala mål. Därtill betonas målens odelbarhet vilket gör det ekonomiska perspektivet än mer komplext, men väldigt viktigt för att nå målen.

Frågor på samhällsnivå:

- Vilka av de mål som finns med i Agenda 2030 har ni kännedom om sedan tidigare? Vilka mål kände ni inte till?
- Vad kännetecknar enligt er en hållbar ekonomi?
- Diskutera vilka företag i er närhet som ni anser agerar samhällsnyttigt och gör samhällsnyttiga val?
- Hur kan ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling förenas?

Frågor på grupp-/individnivå:

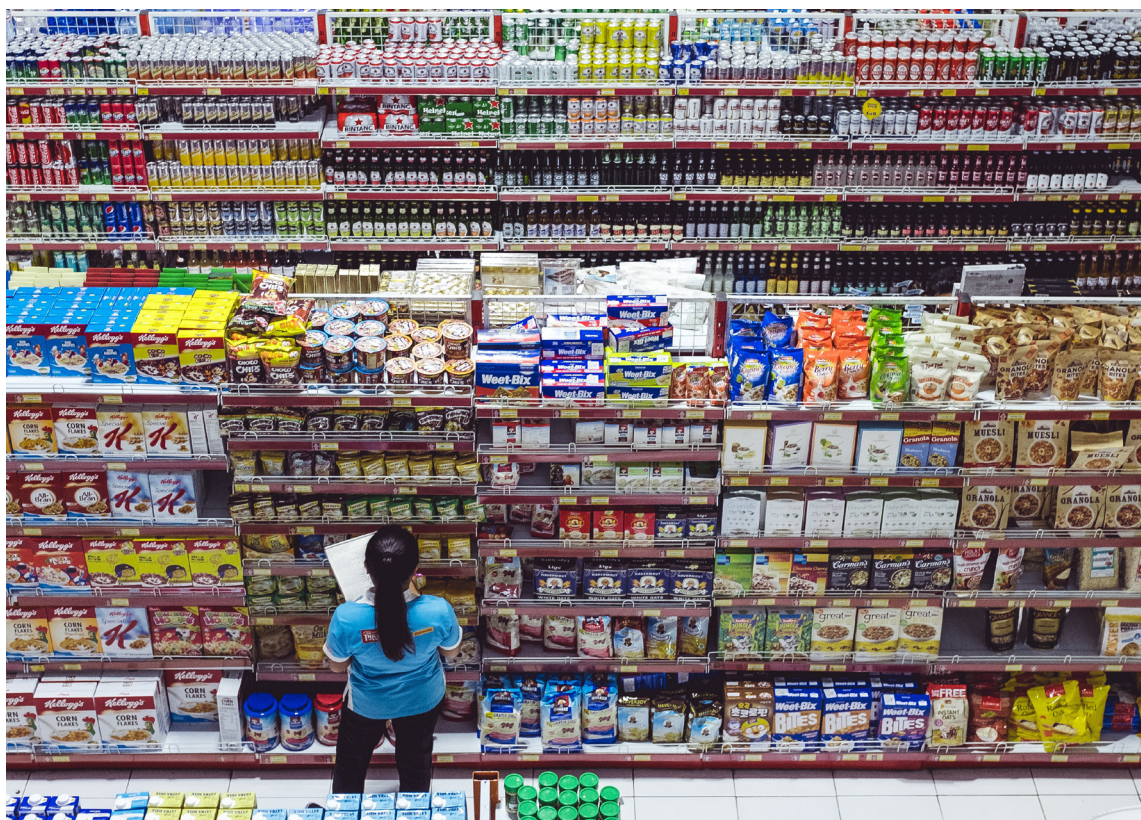
- Hur kan ni i gruppen påverka företag i er kommun att agera samhällsnyttigt?
- Vilka samhällsnyttiga val gör du/kan du göra i din vardag?
- Till vilken grad tror du att Sverige kommer att uppfylla de globala målen till 2030?

Praktisk uppgift: Reagera, justera, agera

Skånberg skriver att företag måste agera mer samhällsnyttigt för att det ska bli en hållbar ekonomi, något som inte tycks vara helt enkelt. Att bara dra ner mössan för ögonen och köra på som företagen alltid har gjort är inte hållbart. Därför behöver företagen få hjälp på traven så att de kan hitta tillvägagångssätt som bidrar till samhällsnyttan och den hållbara utvecklingen.

Gör så här:

- 1) Dela in er i mindre grupper alternativt gör detta i storgrupp.
- 2) Identifiera ett företag som ni tycker kan agera mer samhällsnyttigt.
- 3) Skriv ett brev till företaget med konkreta, pepande tips på samhällsnyttiga förändringar företaget kan göra.
- 4) Skriv under brevet och posta. Ditt lokala Studieförbundet bjuder på kuvert och porto.

Träff 2: Klimat

Sverige är på många sätt ett bra land att leva i. Det är också det land som anses ha störst möjlighet att uppnå de globala målen. Samtidigt är Sverige ett av länderna med världens största ekologiska fotavtryck. Hur påverkar det ekologiska fotavtrycket möjligheten att uppnå de globala målen och hur kan fotavtrycket minskas?

Bakgrund

Anders Wijkmans kapitel handlar om klimatet och hur dagens klimat påverkar möjligheten att uppnå de globala målen. I kapitlet ger Wijkman förslag på lösningar som behöver göras för att minska klimatpåverkan och en viktig del i detta är medvetandegörandet. Enligt Wijkman resulterar ett medvetandegörande i att fler människor blir måna om att ändra det befintliga system som finns i samhället.

Frågor på samhällsnivå:

- Sverige är ett välmående land, men har trots det ett av världens största ekologiska fotavtryck. Vad tror ni att det beror på? Vilka länder tror ni har minst ekologiskt fotavtryck och varför? Kolla gärna upp om ni hade rätt.
- Sett till klimatläget i Sverige, hur tror ni att den svenska klimatpåverkan kommer att utvecklas framöver? Om 10 år, 30 år och 50 år?
- Vilka klimatsmarta lösningar saknas i samhället? Vad krävs för att lösningarna ska bli möjliga?
- Anders Wijkman skriver i antologikapitlet om att serviceekonomi skulle kunna vara en möjlig lösning. Vad anser ni om det?
- Hur påverkar enkelheten att nykonsumera (nykonsumera = köpa nya varor) vårt ekologiska fotavtryck? Hur påverkar det dina val?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Hur har ni märkt av klimatförändringarna i er vardag?
- Vad kan ni göra för att minska ert ekologiska fotavtryck och vilka klimatvänliga aktioner gör ni i dag? Vad väljer ni att inte göra och varför?

- Diskutera och rangordna klimatvänliga val utifrån svårighetsgrad. Vilka förändringar är enkla att göra i sin vardag och vilka kräver mer?
- Har ni under de senaste veckorna uppmärksammat butiker, företag eller organisationer som satsar på att tydligt agera för klimatet? Om ja, vilka är dessa och på vilket sätt satsar de?
- Hur kan ni, som grupp eller som individer, påverka företag/organisationer att agera mer klimatvänligt?

Praktisk uppgift: Avlägg ett klimatlöfte

För att kunna hjälpa vårt klimat på bästa sätt behöver vi vidta åtgärder för att minska vårt ekologiska fotavtrycket. Detta gäller för både företag, organisationer och privatpersoner. Att avlägga ett klimatlöfte kan vara ett steg på vägen. Därför är den praktiska uppgiften till detta kapitel att avge ett eget klimatlöfte.

Alla i gruppen arbetar individuellt och skriver och/eller illustrerar sitt klimatlöfte. Antal punkter och vad som skall stå på respektive persons klimatlöfte bestämmer var och en själv. Utifrån cirkelns tidsplan anpassas tiden, men 10-15 minuter exklusive presentation i helgrupp bör minst läggas på denna övning. Varje deltagare signerar sitt klimatlöfte med en underskrift och datumet för cirkelträffen.

Det här behövs:

- A4-papper och pennor.

Gör så här:

Välj om ni vill skapa helt egna klimatlöften eller använda er av det som finns på <https://climatepledge.global/> (detta löfte är på engelska). Löftena signeras med namn och dagens datum och varje person får i uppgift att följa upp sitt klimatlöfte efter ett år.

Träff 3: Hälsa

Livsstilssjukdomar eller Non-Communicable Diseases (NCD) blir allt vanligare. NCD är sjukdomar som inte är smittsamma utan som är kopplade till vår livsstil. Livsstilssjukdomarna utgör ett globalt hot och för att de globala målen om hälsa ska kunna uppnås krävs det krafttag för att bekämpa dessa sjukdomar.

Bakgrund:

Meena Davidam är universitetslektor i kostvetenskap och det är hon som har skrivit antologins tredje kapitel. I kapitlet diskuterar hon hur livsstilssjukdomarna är ett hot mot uppfyllandet av de globala målen.

Livsstilssjukdomarna ökar drastiskt och Davidam skriver att hälso- och sjukvården inte har möjlighet att hantera denna ökning. Det är ett problem att livsstilssjukdomarna ökar samtidigt som de globala målen kräver att sjukdomarna kopplade till hur vi lever minskar. Davidam skriver vidare att prevention är nyckeln till att klara av utmaningen med livsstilssjukdomar. Att investera i förebyggande åtgärder på sikt kan minska dödlighet, sjuklighet och de stora kostnaderna för livsstilssjukdomar.

Frågor på samhällsnivå:

- Möjligheterna till hälso-och sjukvård ser väldigt olika ut globalt, men livsstilssjukdomar förekommer både i rika och fattiga delar av världen. Hur kan kunskap om livsstilssjukdomar spridas globalt så att de olika länderna får förutsättningarna att bekämpa dem?
- Hur skapas och uppnås en god hälsa globalt?
- Vilka möjligheter och utmaningar ser ni i uppfyllandet av målen om hälsa och välbefinnande?
- Vad kan Sverige göra för att bidra till måluppfyllelsen av mål 1, 2, 3, 5, 6 och 10?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Vad är hälsa för dig?
- Vilka hälsofrämjande insatser finns där ni bor? Ex. Gratis tandvård till en viss ålder, gratis vaccinationer, utegym, "Hälsans stig- promenader", förebyggande sjukvård (ni hittar en förteckning över samtliga Hälsans Stig i Sverige på <https://naturkartan.se/en/halsansstig>).
- Hur kan ni som grupp påverka de globala målen om hälsa och välbefinnande i en positiv riktning?
- Hur kan er verksamhet bidra till en förbättrad folkhälsa?
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Träff 4: Stadsutveckling

Att hälften av världens befolkning lever i städer är ett faktum. År 2050 beräknas 80 procent av världens befolkning bo i städer. Urbaniseringen kräver att städerna byggs och planeras på ett hållbart sätt som sträcker sig bortom materialval och parkanläggande.

Bakgrund

En konsekvens av den snabba urbaniseringen är osäkra städer där unga tjejer är speciellt utsatta. I antologins fjärde kapitel frågar sig Elin Andersdotter Fabre om trygghet i städerna kan uppnås om städerna planeras med de unga tjejerna som utgångspunkt. Feministisk stadsplanering innebär en inkluderande stadsplanering där alla ska kunna röra sig i staden och känna sig trygga.

Kapitlet fokuserar framför allt på de globala mål som innehåller delar om inkludering och allas lika möjligheter. Andersdotter Fabre skriver att städerna måste bli mer jämställda för att de globala målen ska kunna uppfyllas. I och med urbaniseringen så är det i städerna som målen i första hand måste lösas.

Frågor på samhällsnivå:

- Hur skulle stadsbilden i er kommun påverkas av feministisk stadsplanering? På vilka sätt kan feministisk stadsplanering vara relevant även för landsbygden och mindre orter?
- Vilka för- och nackdelar finns det med urbaniseringen? Hur upplevs det på er ort?
- Hur påverkas samhället av en inkluderande stadsplanering?
- I kapitlet förekommer konkreta rekommendationer för en jämställd stadsplanering. Vad tycker ni om dessa rekommendationer? Är det något ni saknar?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Hur ser det ut där du bor (biologisk mångfald, varierande bostadsområden etc)?
- Vilka osäkra områden finns i på din ort? Hur skulle dessa områden kunna bli tryggare?
- Vilka förändringar skulle ni vilja göra i er stad/på er ort för att den ska bli tryggare för alla?
- Hur tror ni att en stad/ort skulle upplevas om den genomsyrades av feministisk stadsplanering?
- Vad signalerar trygghet respektive otrygghet i en stad enligt dig/er?
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Praktisk uppgift: Din "feministiska stad"

I den här uppgiften ska du rita upp din "feministiska stad".

Du behöver:

- papper, pennor (gärna färgpennor)

Gör så här:

Måla upp en skiss för er stad som den skulle ha sett ut om den planerats feministiskt. Gör uppgiften individuellt. Du bestämmer själv om du vill utgå från den stad som du bor i eller en imaginär stad.

Avsätt 20–25 minuter på uppgiften och presentera sedan era kartor i helgrupp. Vilka likheter och skillnader finns mellan de olika kartorna i gruppen?

Träff 5: Digitalisering

Digitalisering sträcker sig mycket längre än till utvecklingen av nätet. Att den digitala tekniken har utvecklats så pass mycket är en fördel i arbetet med att uppfylla de globala målen. Tekniska, innovativa lösningar öppnar upp för fler möjligheter till lösningar som bidrar till en ökad måluppfyllelse av de globala målen.

Bakgrund

Anna Kramer, forskare och lärare vid Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), undervisar och forskar i hur ny digital teknik kan användas för att nå de globala målen. Antologins femte kapitel behandlar framför allt vilka möjligheter som finns med ny digital teknik för att uppnå de globala målen.

I många fall är den digitala tekniken mindre resurskrävande och mer resurseffektiv än fysisk teknik. Med den digitala tekniken går det att dematerialisera såväl som demobilisera resurser, men helt utan miljöpåverkan står inte heller den digitala tekniken. Att ta fram produkter som används för digital teknik kräver elektricitet och elektriciteten bidrar till koldioxidutsläpp. Kan vissa utsläpp rentav vara nödvändiga och motiverade för att på sikt minska andra utsläpp och bidra till att de globala målen uppnås?

Frågor på samhällsnivå:

- En viktig del av arbetet med de globala målen är att minska koldioxidutsläppen, men vissa utsläpp tycks vara nödvändiga. Vilka utsläpp kan motiveras och vilka kan inte motiveras? Varför/varför inte?
- Vilka fördelar respektive nackdelar finns det med dematerialisering och demobilisering?

- I vilka situationer skulle digital teknik kunna ersätta fysisk teknik i arbetet med de globala målen?
- Hur bidrar den digitala tekniken till de globala mål som nämns i Kramers text? (Mål 5, 8, 9, 11, 12 och 13).
- Hur kan digital teknik användas i arbetet med utbildning?
- Hur kan digital teknik användas i arbetet för ökad demokrati?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Hur ser du på den digitala utvecklingen? Vad är positivt respektive negativt?
- Vilken digital lösning som är positiv ur ett Agenda 2030-perspektiv använder du dig av idag?
- Vilket eller vilka av de globala mål som ingår i Anna Kramers text anser du vara mest kopplade till utvecklandet av digital teknik?
- Hur arbetar ni på er arbetsplats eller i er förening med digital teknik?
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Träff 6: Vetenskap

Genom Agenda 2030 har FN:s medlemsländer enats om de globala målen. Anna Wetterbom skriver att kunskap om Agenda 2030 är essentiellt för en ökad måluppfyllelse. I en tid av "fake news", faktaresistens och filterbubblor är trovärdiga källor viktigare än någonsin. Vad händer med trovärdiga källor när falska nyheter cirkulerar och hur påverkar det kunskapen om de globala målen?

Bakgrund

Civilingenjören och VD:n för stiftelsen Sveriges unga akademi Anna Wetterbom har skrivit kapitel 6 i antologin. Kapitlet handlar om vikten av kunskap för att uppfylla de globala målen. Vart och ett av de globala målen innehåller åtgärder som måste göras och för att kunna göra dessa åtgärder krävs kunskap om hur och på vilket sätt de globala målen ska uppnås och hur utmaningarna ska lösas.

Wetterbom uppmanar alla att lära sig mer om hur forskning bedrivs och medvetet välja pålitliga kunskapskällor. Hon betonar även vikten av att vara källkritisk och våga ompröva och ifrågasätta det som kan tyckas vara självklart.

Frågor på samhällsnivå:

- Hur påverkar förekomsten av falska nyheter uppfattningen om trovärdiga källor? Vad är en trovärdig källa?
- Wetterbom skriver att det krävs kunskap för att nå de globala målen. Vilka kunskaper krävs för att nå de mål som är kopplade till detta kapitel?
- Går det att uppnå de globala målen om kunskap saknas? Vilken kunskap behöver vi alla ha för att kunna uppnå de globala målen enligt er?

- Hur kan de globala målen påverkas av falska nyheter?
- Vilka andra faror finns det med spridningen av falska nyheter?
- Hur kan samhället motverka falska nyheter?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Vilka trovärdiga källor använder du i din vardag? Vad är det som gör dessa källor trovärdiga enligt dig?
- Vad kännetecknar en falsk nyhet enligt dig? Hur faktakollar du de nyheter du möts av?
- Hur ser ni till att falska nyheter inte sprids in er verksamhet?
- I kapitel nio menar kapitelförfattarna att folkbildning kan motverka spridningen av falska nyheter. Vilken roll tycker du att bildningsorganisationer i allmänhet har i detta avseende? (Läs mer på s.80 i antologin)
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Praktisk övning:

Trovärdiga och icke-trovärdiga källor

Falsk information cirkulerar ofta på sociala medier och det kan vara detaljer som avgör om en källa är trovärdig eller inte. En icke-trovärdig källa som får spridning kan göra stor skada och det är därför viktigt att hålla isär trovärdiga och icke-trovärdiga källor.

Du behöver:

- Ett papper för gruppens lista, pennor

Gör så här:

Tillsammans i gruppen skall ni utforma en lathund över trovärdiga respektive inte trovärdiga källor. Vilka källor är trovärdiga när det gäller information om Agenda 2030 och vilka källor skall undvikas? Det behöver inte finnas några självklara källor i de olika kategorierna utan diskutera de olika källornas

för- och nackdelar för att placera in dem på lathunden.

Ni väljer själva hur många av varje typ av källa ni vill ha med på listan. När listan är klar, kopiera den så att alla deltagare får varsitt exemplar.

Träff 7: Välfärd

Sverige är ett land med hög välfärd. Enligt välfärdsindex HDI (Human Development Index) ligger Sverige på en 14:e plats globalt. Ett tydligt tecken på välfärden är dels ett ökat materiellt välstånd, dels förändringen i medellivslängd. Medellivslängden i Sverige är i dag drygt 82 år, vilket är den högsta siffran någonsin. Att leva i välfärd är inte konsekvenslöst, vilket inte minst märks på Sverige och andra välfärdsländers globala fotavtryck.

Bakgrund

Josefin Wangel är forskare vid Sveriges Lantbruksuniversitet där hon forskar om hållbara städer och hållbara livsstilar. I antologins sjunde kapitel skriver Wangel om hur Sveriges välfärd påverkar klimatet globalt. En klimatbov som hon nämner i texten är konsumtion. Hon menar att det konsumeras som aldrig förr och att det finns en gräns för när konsumtion inte längre leder till ökat välbefinnande.

För att Sverige ska minska sitt globala fotavtryck krävs det förändringar. Wangel menar att förändringarna måste ske på tre nivåer samtidigt: individuellt, genom att organisera sig lokalt och genom att verka för nationell och internationell politik.

Frågor på samhällsnivå:

- Vilka huvudsakliga utmaningar/problem kopplade till Sveriges välfärd kan ni identifiera?
- Den svenska välfärden medför negativ miljöpåverkan globalt. Hur kan den globala påverkan ta sig uttryck?
- Svensk livsstil och välfärd skapar ett stort negativt globalt ekologiskt och socialt fotavtryck. Hur lätt upplever du/ni att det är att ta beslut i vardagen som minskar detta fotavtryck?

- På vilka sätt kan samhället uppmuntra till en livsstil som i mindre utsträckning påverkar tredje parter (en tredje part kan t.ex. vara ett annat land, ett samhälle eller en grupp människor)?
- Konsumtionen i Sverige är för hög och behöver minskas. Vad är gränsen för vad som är rimligt att konsumera och vad är egentligen nödvändigt att konsumera?
- Vilka alternativ finns det till att konsumera nytillverkat? Vilka alternativ kan du tänka dig/vilka kan du inte tänka dig?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Vilka lokala initiativ som uppmanar till minskad konsumtion finns det i din stad?
- Wangel skriver att en omställning behövs göras såväl på en individuell som samhälls nivå, finns det någon omställningsgrupp på din ort?
- I kapitlet nämns Naturskyddsföreningens minnesregel: Biffen, Bostaden och Bilen som går ut på att minska köttätandet, bo miljösmart och skippa bilen till förmån för exempelvis cykeln. Vilka av dessa tre B:n skulle du enklast kunna applicera i din vardag? Vad skulle vara svårast och varför?
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Praktisk övning: Testa ditt klimatavtryck

Du behöver:

- Dator eller mobil med internetuppkoppling

Gör så här:

Gå in på www.climathero.se och klicka på starta testet. Därefter får du fylla i ditt namn och svara på frågor som handlar om din livsstil. När du har gjort

testet får du ditt klimatavtryck presenterat för dig och även den mängd koldioxid som du släpper ut.

Därefter får du förslag på förändringar som du kan göra för att minska ditt klimatavtryck. Du får också reda på den koldioxidminskning som din förändring innebär.

När alla har gjort sitt klimattest diskuterar ni resultatet. Varierade resultatet i gruppen? Var det vissa förändringsförslag som var återkommande i gruppen? Lyft också den förändring/de förändringar som du kan tänka dig att genomföra omgående för att minska klimatavtrycket.

Träff 8: Aktivism

Agenda 2030 kan kanske mest ses som en bred skiss riktad mot makthavare och staters strategiska arbete snarare än mål riktad mot individen och individens agerande. Ett initiativ som hakas i de globala målen, med fokus på att stoppa klimatförändringarna ur ett individperspektiv är #WeDontHaveTime. I antologins åttonde kapitel berättar Ingemar Rentzhog och David Olsson, två av initiativtagarna till #WeDontHaveTime, om hur aktivism och engagemang skapas på sociala medier och hur det kan påverka världen i en positiv riktning.

Bakgrund

#WeDontHaveTime föddes ur en stark oro för framtiden. Till skillnad från Agenda 2030 som ger en heltäckande bild av de globala utmaningarna fokuserar #WeDontHaveTime i första hand på klimatet, i andra hand på miljö och biologisk mångfald. Kapitelförfattarna skriver att den digitala utvecklingen som skett är möjliggörare för aktivism och engagemang genom sociala medier. Genom olika sociala plattformar kan budskap spridas och engagemang och aktioner samordnas. #WeDontHaveTime är ett socialt nätverk för klimataktion. Genom plattformen kan aktörers klimatpåverkan granskas och på så sätt går det att påverka aktörernas agerande.

Frågor på samhällsnivå:

- #WeDontHaveTime är ett engagemang som drivs och sprids via sociala medier. Den digitala utvecklingen har gett upphov till flera aktioner på sociala medier, vilka av dessa har ni uppmärksammat? Vilka verkar bra/mindre bra och vilken effekt upplever ni att dessa har?
- Agenda 2030 är framförallt inriktad mot samhälleliga aktörer till skillnad från #WeDontHaveTime som är inriktad mot det individuella agerandet. Hur kan #WeDontHaveTime, eller andra individfokuserade kampanjer, användas för att påverka på en samhällelig nivå?

- Hur kan digital aktivism bidra till en lösning på klimatkrisen?
- Vilka möjligheter och hinder finns det med digital aktivism?
- Kritik mot digital aktivism kan ibland fokusera på kortsiktigheten i engagemanget. Hur omsätter vi tillfälligt digitalt engagemang kring hållbar utveckling till långsiktigt?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Är du engagerad i något nätverk/någon aktionsgrupp på sociala medier? Varför/varför inte?
- Vilka är dina bästa tips för att skapa engagemang i sociala medier? Om du själv inte använder sociala medier för detta, vad tycker du att andra gör bra?
- I vilken utsträckning påverkas du av vänner eller organisationer som använder digitala plattformar för att dela budskap? Skiljer det sig åt om en vän delar eller om en organisation gör det? Om ja, på vilket sätt?
- Kapitelförfattarna skriver om att dela med sig av sina bästa klimatidéer. Vilka är din bästa klimatidé?
- En del av engagemanget på #WeDontHaveTime går ut på att dela ut klimathjärtan respektive klimatbomber. Vilka företag vill du ge ett klimathjärta eller en klimatbomb?
- Hur kan de mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Träff 9: Folkbildning

Bland de globala målen finns det mål som ställer krav på hur samhället ser ut. För att kunna minska ojämlikhet, skapa fredliga och inkluderande samhällen och en hållbar livsstil behöver demokratin upprätthållas och stärkas. Vad händer när synen på demokrati hotas och utmanas och hur påverkar det de globala målen?

Bakgrund

Gustav Öhrn och Frida Sandegård diskuterar Studieförbundets roll i arbetet med Agenda 2030. Hur kan Studieförbundet arbeta med de globala målen och med hållbar utveckling? De menar att med hjälp av folkbildningen kan de globala målen uppnås, men för att detta ska ske måste studieförbunden/civilsamhället aktivt arbeta med hållbar utveckling och låta detta genomsyra all verksamhet i landet.

En av folkbildningens styrkor är att folkbildning kan användas för att arbeta med samtliga globala mål. Även om detta kapitel främst är kopplat till några av målen menar författarna att målen hänger samman. De menar även att det inte finns någon hierarki mellan de globala målen – alla mål är lika viktiga och en del i Studieförbundets arbete med Agenda 2030.

Just detta kapitel och denna del av studieplanen ingår i en fortbildning för alla som verkar inom Studieförbundet. Om du inte tillhör den målgruppen kan du svara på de frågor som känns relevanta för dig.

Frågor på samhällsnivå:

- Hur ser ni på folkbildningens framtida utveckling?
- På vilka sätt påverkas civilsamhället av det samhällsklimat som råder idag? Vilka hot finns mot civilsamhället och mot folkbildningen?
- På vilket sätt påverkar civilsamhället samhällsklimatet?

- Hur kan folkbildningen på ett konkret sätt bidra till en ökad måloppfyllelse av de globala målen?
- Ge förslag på/diskutera hur civilsamhälleligt engagemang för att främja Agenda 2030 kan se ut.
- Författarna skriver att folkbildningen spänner över samtliga globala mål. Vilken koppling ser ni mellan de globala målen och folkbildning?
- Kapitlet säger att folkbildningen måste utmana sig själva och skapa nya kontaktytor och nya nätverk. Hur gör vi/kan vi göra detta?
- Kapitelförfattarna skriver att hållbar utveckling är minst lika viktig för de grupper som inte vid första anblick tycks arbeta med frågorna. Hur kan ni arbeta i er verksamhet för att säkerställa att alla deltar?

Frågor på grupp-/individnivå:

- Vad är folkbildning för dig?
- Hur kan folkbildning spridas och göras tillgänglig för fler personer enligt dig/er?
- Studieförbundet vill vara det hållbara studieförbundet, vad anser du krävs för att få kalla sig ett hållbart studieförbund och hur kan Studieförbundet arbeta för hållbar utveckling?
- Hur kan vi utveckla folkbildningen så att den bidrar mer till de globala målen måloppfyllelse?
- Hur kan de globala mål som ingår i texten kopplas till er verksamhet?

Praktisk uppgift

Välj ut de tre delar av er verksamhet som i dag har minst fokus på de globala målen. Gör en plan med minst tre åtgärder som inom det närmsta året kommer göra att dessa verksamheter sätter större fokus på de globala målen.

Mot en hållbar framtid

Den här studieplanen representerar ett sätt att arbeta med de 17 globala målen i Agenda 2030, både som individ och grupp. I studieplanen lyfter vi viktiga hållbarhetsfrågor och tar fram metoder som ger oss hopp inför framtiden, i enlighet med folkbildningstraditionen.

Studieplanen utgår från antologin *Mot en hållbar framtid*, som i sin tur tar avstamp i Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling. De mål och delmål som finns med i Agenda 2030 berör hållbar utveckling ur både ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Den här studieplanen syftar till att visa hur var och en kan jobba med de globala målen.

Studiefrämjandet är ett av Sveriges största studieförbund. Studiefrämjandet samlar 19 medlemsorganisationer och över 200 000 deltagare årligen, genom ett brett utbud studiecirklar, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Studiefrämjandet är ett partipolitiskt och religiöst obundet studieförbund som bedriver folkbildningsverksamhet och ger stöd till tusentals studiecirklar och föreningar i hela Sverige.

Global utmaning är Sveriges ledande oberoende tankesmedja som verkar för hållbar utveckling socialt, ekonomiskt och klimatmässigt. Global utmaning är en plattform för samverkan mellan forskning, näringsliv, civilsamhälle, förvaltning och politik där erfarenhets- och kunskapsutbyte som accelererar transformationen mot hållbara samhällen.